

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 22 серпня 2023 року № 17-2

Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки

Відповідно до ст. 98 Конституції України, ст.ст. 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки.

За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Міністерством розвитку громад та територій України (далі – Мінрегіон) як головним розпорядником субвенції та окремими органами місцевого самоврядування 19 областей як розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами не забезпечено ефективного використання у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, та у 2022 році – залишків коштів субвенції.

1.1. Касові видатки бюджетної програми за КПКВК 2761490 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки» (далі – КПКВК 2761490) упродовж **2021 року** сукупно становили **32,1 млн грн**, або **16 відс.** отриманих коштів (197,4 млн гривень). Місцевими бюджетами у 2021 році **не використано субвенції на суму 165,3 млн грн** (або 84 відс. отриманих коштів), які станом на 01.01.2022 зберігались у залишках на рахунках місцевих бюджетів.

У **2022 році** касові видатки за залишками коштів субвенції загалом становили **114,2 млн грн** (або 69 відс.), з яких на придбання комунальної техніки, за розрахунками контрольної групи Рахункової палати, використано **6,1 млн грн** та потреби територіальної оборони, забезпечення безпеки та місць проживання

внутрішньо переміщених осіб – **108,1 млн гривень**. Решту залишків коштів субвенції в сумі **51,1 млн грн** (31 відс.) місцевими бюджетами у грудні 2022 року повернено до державного бюджету.

Станом на 01.01.2023 залишків коштів субвенції на рахунках місцевих бюджетів не зберігалось.

1.2. За результатами аудиту встановлено факти **неефективного управління** коштами субвенції на загальну суму **71,4 млн грн**, використання бюджетних коштів з **порушеннями законодавства** – **18,3 млн грн**, **нерезультативного використання** бюджетних коштів – **3,0 млн гривень**.

2. Нормативно-правове та організаційне забезпечення надання та використання субвенції було неповним, що впливало на ефективність використання коштів державного бюджету.

2.1. Субвенція затверджена у Державному бюджеті України за спеціальним фондом у квітні та загальним – у грудні 2021 року без розподілу між місцевими бюджетами. Розподіл субвенції між місцевими бюджетами розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2021 року № 1647-р та від 23 грудня 2021 року № 1729-р (далі – розпорядження № 1647-р, № 1729-р), за наявності необхідних коштів за спеціальним фондом державного бюджету з квітня 2021 року, спричинив несвоєчасне перерахування коштів субвенції місцевим бюджетам і, відповідно, їх неповне використання протягом 2021 року.

2.2. Порядком та умовами надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 883 (далі – Порядок та умови № 883), в цілому врегульовано надання субвенції та придбання комунальної техніки із застосуванням механізму фінансового лізингу, організаційні засади якого визначені Законом України від 04 лютого 2021 року № 1201-IX «Про фінансовий лізинг» (далі – Закон № 1201).

Водночас Комісією Мінрегіону для розгляду пропозицій та підготовки рекомендацій щодо розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки (далі – Комісія) не визначено конкретних якісних та кількісних вимірників (індикаторів) для оцінки клопотань заявників для включення їх до переліку комунальних підприємств, які претендують на отримання цільової державної підтримки.

Незважаючи на це, за результатами роботи Комісії та поданням Мінрегіону розпорядженнями Кабінету Міністрів України в грудні 2021 року між **93** комунальними підприємствами **66** територіальних громад **21** області розподілено **199,4 млн грн** субвенції, що становить **99,7** відс. бюджетних призначень, з них з недотриманням вимог пунктів 7, 9 Порядку та умов № 883 (за непред'явлення повного пакета визначених документів) скеровано Миколаївському, Львівському та Трускавецькому міським бюджетам загалом **29,7 млн грн**

субвенції. Водночас коштів субвенції жодному комунальному підприємству Закарпатської, Запорізької та Полтавської областей не розподілено, а бюджету Царичанської територіальної громади Дніпропетровської області зайво виділено **0,15 млн гривень**.

2.3. Порядком та умовами № 883 не визначено засад відбору комунальними підприємствами (як лізингодержувачами) продавців комунальної техніки та ціни об'єктів фінансового лізингу. Водночас встановлення у Порядку та умовах № 883 норми щодо надання субвенції на здійснення **авансового** платежу за договором фінансового лізингу фактично призвело до виведення операцій із придбання комунальними підприємствами комунальної техніки за рахунок публічних фінансів зі сфери регулювання Законом України «Про публічні закупівлі». Це свідчить про **непрозорий механізм визначення лізингодержувачами продавців і ціни об'єктів фінансового лізингу**.

2.4. Управлінської звітності про напрями і результативні показники використання у 2022 році залишку коштів субвенції Мінрегіоном не запроваджено.

3. Управління коштами субвенції у 2021 році і залишками цих коштів у 2022 році не забезпечило повного їх використання.

3.1. У 2021 році **взагалі не використовувалися** кошти субвенції **56 комунальними підприємствами** 55 територіальних громад 11 областей (Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська), яким було розподілено **166,7 млн грн** таких коштів.

У 2022 році не використовувались залишки коштів субвенції на суму **30,6 млн грн**, які зберігалися станом на 01.01.2022 на рахунках місцевих бюджетів Київської, Харківської та Херсонської областей.

3.2. Контрольними заходами на 21 об'єкті в 9 областях встановлено численні факти невикористання коштів субвенції і залишків таких коштів протягом тривалого часу (від **семи до шістнадцяти** місяців) на загальну суму **41,6 млн грн**, з яких у подальшому повернено до державного бюджету 12,1 млн гривень. Зокрема, внаслідок неухвалення належних управлінських рішень до бюджету в кінці 2022 року повернено Корсунь-Шевченківською міською радою 4,1 млн грн, Львівською – 2,0 млн грн; Трускавецькою – 2,7 млн грн; Хмельницькою – 2,5 млн грн; Чернігівською – 0,7 млн гривень.

Розпорядниками коштів субвенції за місцевими бюджетами це пояснено насамперед надходженням коштів субвенції у грудні 2021 року. Однак це не може слугувати поясненням того, що окремі розпорядники, перебуваючи на некупованих територіях, до грудня 2022 року так і не спромоглися визначити напрями використання коштів субвенції, зокрема, рішеннями рад, за необхідності, перерозподілити такі залишки на потреби територіальної оборони, забезпечення безпеки та місць проживання внутрішньо переміщених осіб.

3.3. Звітування розпорядників коштів субвенції за місцевими бюджетами відбувалося не щомісячно і не всіма територіальними громадами, що є недотриманням вимог

пункту 18 Порядку та умов № 883.

3.4. Оцінка ефективності бюджетної програми за КПКВК 2761490, проведена Мінрегіоном за 2021 рік, **не відображає фактичного стану справ**, зокрема кількості запланованої та придбаної комунальної техніки та обладнання, причин невиконання запланованих результативних показників. Встановлено неналежну організацію Мінрегіоном внутрішнього контролю в частині управління коштами субвенції.

4. Встановлено непоодинокі випадки обопільного невиконання сторонами договорів фінансового лізингу та купівлі-продажу взятих фінансово-господарських зобов'язань, що переважно пояснено дією правового режиму воєнного стану в Україні.

4.1. Так, при оплаті у січні 2022 року авансового платежу за договором фінансового лізингу АТ «Укресімбанк» у повному обсязі (**1,98 млн грн**), комунальному підприємству «Міське комунальне господарство» (далі – КП «МКГ») протягом наступних чотирнадцяти місяців **не поставлено комунальної техніки та лише частково (0,56 млн грн) у лютому 2023 року повернено сплачений авансовий платіж**. Тільки за результатами вжитих під час аудиту заходів АТ «Укресімбанк» у квітні 2023 року повернено решту коштів авансового платежу в сумі 1,1 млн грн, з яких 1,02 млн грн КП «МКГ» перерахувало до державного бюджету. Подібно комунальне комерційне підприємство «БАТАКОМУНСЕРВІС» після перерахування (10.02.2022) АТ «Укресімбанк» авансового платежу, більше ніж через рік так і не одержало від постачальника комунальної техніки та від банку відшкодування авансового платежу у сумі **0,4 млн гривень**.

4.2. В окремих випадках придбана комунальна техніка та обладнання до неї тривалий час (від чотирьох до чотирнадцяти місяців) не використовуються за призначенням, що спричинило нерезультативне використання **3,0 млн грн**, витрачених на їх придбання, з яких за рахунок залишків коштів субвенції – 2,95 млн гривень.

Так, у зв'язку із постачанням техніки комунальному підприємству по будівництву, ремонту та експлуатації доріг виконавчого комітету Хмельницької міської ради (далі – КП БРЕД) 24.02.2022 без оформлення акта приймання-передання, що є недотриманням умов договору купівлі-продажу, право власності на лізингову техніку від продавця (ТОВ «Торговий дім «АЛЬФАТТЕХ») до покупця (АТ «Укресімбанк») або лізингоодержувача (КП БРЕД) не перейшло, подальші лізингові платежі не здійснювались. У результаті поставлена комунальна техніка в господарській діяльності упродовж **1,2 року** лізингоодержувачем не використовується, що свідчить про **нерезультативне використання коштів субвенції на суму 0,7 млн гривень**.

4.3. Через незастосування курсової різниці при розірванні КП БРЕД договору купівлі-продажу комунальної техніки, тергромадою Хмельницької міської ради втрачено доходів на суму **0,8 млн гривень**.

4.4. Внаслідок оплати Управлінням праці та соціального захисту населення Уманської міської ради за рахунок залишків коштів субвенції не виконаних

підрядними організаціями будівельних робіт з капітального ремонту приміщення соціального готелю, міській тергромаді **заподіяно матеріальної шкоди** (збитків) на суму **0,35 млн грн** (за результатами аудиту збитки відшкодовані). Також встановлено можливе невідображення у податковій звітності підрядника (ТОВ «ВІРА НОВА») доходів від виконання будівельних робіт на суму **1,1 млн грн**, що має ознаки кримінальних правопорушень, про це листом Рахункової палати від 12.06.2023 № 18-1269 поінформовано Бюро економічної безпеки України.

4.5. Чернігівською міською радою з порушенням вимог пункту 5 Порядку та умов № 883 залишок коштів субвенції на суму **15,9 млн грн** спрямовано як внесок до статутного капіталу комунального підприємства.

4.6. За наявності невідповідності тендерних пропозицій учасників умовам технічної специфікації та іншим вимогам до предмета закупівлі тендерної документації на загальну суму **6,1 млн грн**, замовниками такі пропозиції не відхилено, цих учасників визнано переможцями й укладено з ними договори закупівлі. За фактами вчинення адміністративних правопорушень, передбачених частиною третьою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення (порушення законодавства про закупівлі), складено **два протоколи**. Постановами районних судів до адміністративної відповідальності притягнуто дві уповноважені особи (накладено адміністративні стягнення у вигляді штрафів на загальну суму 51,0 тис. грн).

4.7. Виявлено інших порушень бюджетного та податкового законодавства на загальну суму **8,9 млн** гривень. Так, Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради використало 5,6 млн грн залишку коштів субвенції на капітальний ремонт приміщення соціального готелю, який є комунальною власністю і належить Уманській міській раді. При цьому соціальний готель розташований на земельній ділянці в селі Дмитрушки-2, яке не входить до складу Уманської міської ради, а цільове призначення земельної ділянки згідно з відомостями Державного земельного кадастру: 09.01 «Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг». Окрім того, суб'єктом речового права, а саме права постійного користування земельною ділянкою, є Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України».

5. Завдяки сплаті за рахунок коштів субвенції авансових платежів на загальну суму 38,2 млн грн та подальшій частковій сплаті лізингових платежів за рахунок коштів місцевих бюджетів, власних коштів комунальних підприємств, 13 комунальними підприємствами придбано 43 од. комунальної техніки загальною вартістю 149,2 млн грн (з урахуванням процентної ставки і різних комісій): 1 мобільний комплекс зневоднення, 14 автомобілів спеціалізованих, 6 екскаваторів-навантажувачів, 1 бульдозер гусеничний, 2 навантажувачі, 3 автогрейдери, 1 автопідіймач, 3 розкидачі дорожніх сумішей, 12 одиниць обладнання до техніки.

Водночас, за інформацією 43 територіальних громад, у 30 з них протягом 2021 – 2022 років за наявності коштів субвенції та залишків цих коштів

41 комунальним підприємством жодної одиниці комунальної техніки не придбано.

Отже, соціально-економічний ефект від виділення субвенції для придбання комунальної техніки був мінімальним, що свідчить про невдачу спробу застосування Кабінетом Міністрів України у 2021 році механізму фінансового лізингу для забезпечення розвитку комунальної інфраструктури.

За підсумками обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, затвердити.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

3. Рішення Рахункової палати в порядку інформування надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету, Комітетові Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг.

4. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України (правонаступнику Мінрегіону) і рекомендувати здійснити моніторинг результатів використання у 2021 році коштів субвенції та у 2022 році – залишків коштів субвенції і за результатами надати Мінфіну уточнену оцінку ефективності виконання бюджетної програми за КПКВК 2761490.

6. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Балтській, Болградській, Верхньодніпровській, Городоцькій, Коломийській, Корсунь-Шевченківській, Львівській, Уманській, Трускавецькій, Чернігівській, Хмельницькій міським радам; виконавчим комітетам Білгород-Дністровської та Миколаївської міських рад; Новояричівській селищній раді; виконавчому комітету Царичанської селищної ради; комунальним підприємствам «Міське комунальне господарство», по будівництву, ремонту та експлуатації доріг виконавчого комітету Хмельницької міської ради, «Яричів», «Трускавецьвітло» Трускавецької міської ради, «Полігон Екологія»; комунальному комерційному підприємству «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» з пропозиціями вжити заходів для усунення наслідків порушень і недоліків, установлених за результатами аудиту, та недопущення їх в подальшому, зокрема:

Балтській міській раді за результатами розірвання договору фінансового лізингу забезпечити повернення до державного бюджету авансового платежу,

сплаченого банківській установі за рахунок коштів субвенції, із нарахуванням штрафних санкцій (пені);

Уманській міській раді урегулювати питання користування земельною ділянкою в с. Дмитрушки-2, на якій розташовано будівлю соціального готелю.

7. Оприлюднити рішення Рахункової палати, Звіт про результати аудиту та результати розгляду рішення об'єктами аудиту на офіційному вебсайті Рахункової палати.

8. Заступникові Голови Рахункової палати Андрію Майснеру забезпечити надсилання до Верховної Ради України інформації про стан виконання об'єктами аудиту цього рішення Рахункової палати протягом 45 днів з дня отримання інформації від об'єктів аудиту.

9. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Голови Рахункової палати Андрія Майснера.

Т. в. п. Голови

Андрій МАЙСНЕР